

จังหวัดอุบลราชธานี

“บ้านดอนหมู”

ศูนย์เรียนรู้ฯ บ้านดอนหมู
หมู่ 10 ตำบลขามเปี้ย อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

ข้อมูลทั่วไป

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลไหล่ม่วง อำเภอตระการพืชผล
ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลท่าเมือง อำเภอดอนมดแดง
ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลตระการ ตำบลเซเป็ด อำเภอตระการพืชผล
ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลจานลาน อำเภอพนา

เนื้อที่

ตำบลขามเปี้ย มีเนื้อที่ประมาณ 95 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 59,375 ไร่

ภูมิประเทศ

ตำบลขามเปี้ย มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ

อาชีพ

ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์

ข้อมูลพื้นฐาน

ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านดอนหมู ตั้งอยู่ หมู่ 10 ตำบลขามเปี้ย อำเภอดงหลวง จังหวัดดубราชธานี ก่อตั้งขึ้นเมื่อ ปี 2546 เป็นโรงเรียนชาวนา และกลายมาเป็นศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนต้นแบบ ปี 2549 โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง คือ 1.เปรียบเทียบวิธีการทำนา 2. การลดต้นทุนการผลิต 3.ปรับเปลี่ยนระบบการทำนาเป็นเกษตรอินทรีย์

1. กลุ่ม/องค์กรชุมชน

1. **ธนาคารข้าว** ในปี 2527 แก้ไขปัญหาความอดอยาก ยากจน ความเจริญที่ยังไม่เข้าถึง การทำเกษตรกรรมที่ประสบปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ และที่สำคัญเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชน

2. **โครงการป่าชุมชน** ในปี 2528 แก้ปัญหาป่ามีสภาพเสื่อมโทรม ทรัพยากรธรรมชาติลดลง สัตว์ป่าสูญหายมาก การต่อสู้เพื่อแย่งชิงทรัพยากรป่าไม้จากโครงการปลูกไม้โตเร็ว (ยูคาลิปตัส) ปัจจุบันเรามีป่าที่อุดมสมบูรณ์เป็นตลาดสดของชุมชน ซึ่งมีมูลค่าประเมินไม่ได้ และหลากหลายด้วยสมุนไพรนานาชนิด

กลุ่มออมทรัพย์ ในปี 2534 ระดมเงินทุนในชุมชนเพื่อให้สมาชิกได้กู้ยืมเงินไปเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือนและลงทุนประกอบอาชีพ และที่สำคัญเป็นการปลูกฝังวินัยในการออม จะออมเงินทุกวันที่ 15 ของทุกๆ เดือน สิ้นปีมีการปันผลคืนให้แก่สมาชิกและสาธารณประโยชน์

3. **ธนาคารโค - กระบือ** ในปี 2542 เพื่อให้เกษตรกรชาวนายืมโคไปเลี้ยงเพื่อใช้งานและผลิตลูกพอถึงกำหนดลูกโคอายุ 8 เดือน ก็หมุนเวียนให้คนอื่นไปเลี้ยงโดยมีการจับฉลาก สำหรับผู้ที่ได้โคไปเลี้ยงต้องเสียค่าบำรุงเข้ากลุ่ม 100 บาท

4. **กลุ่มอาชีพ** กลุ่มแม่บ้านทอผ้า ในปี 2547 เป็นอาชีพเสริมของคนในชุมชน เพิ่มรายได้และอนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้าน

5. **โรงเรียนชาวนาเกษตรอินทรีย์** ในปี 2546 สร้างโอกาสการเรียนรู้ การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในแปลงนา การแลกเปลี่ยนความรู้วิเคราะห์ระบบนิเวศการเกษตรในแปลงนา

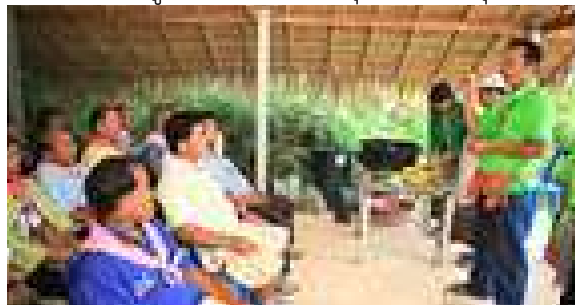

6. **กลุ่มวิสาหกิจ** โรงสีชุมชนโรงเรียนชาวนาเกษตรอินทรีย์ ในปี 2548 เพื่อรวบรวมผลิตผลของสมาชิกในชุมชน ไว้ต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง การแปรรูปผลผลิตจากข้าวเปลือกมาเป็นข้าวสาร เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า (ข้าวอินทรีย์)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

7. กลุ่มวิสาหกิจ หมูหลุม ปี 2549 ใช้วัสดุที่เหลือใช้จากกระบวนการผลิต เช่น แกลบ รำ ปลายข้าว มาใช้เป็นอาหารในการเลี้ยงหมู เป็นวัสดุที่ใช้ในการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ

8. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ปี 2549 เป็นแหล่งที่รวบรวมองค์ความรู้ และ กิจกรรมต่างๆ เป็นสถานที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ฝึกอบรมและศึกษาดูงานให้กับคนในชุมชน และชุมชนอื่น

9. กลุ่มวิสาหกิจ สถาบันการเงินชุมชนบ้านดอนหมู ปี 2550 ให้บริการทางการเงินที่สามารถตอบสนอง ความต้องการแก่ประชาชนในชุมชนซึ่งขาดโอกาสเข้าถึง

10. กองทุนสวัสดิการสงเคราะห์สถาบันการเงินชุมชน ในปี 2550 ช่วยเหลือสมาชิกในด้านการ เจ็บ ป่วย และเสียชีวิต

11. ธนาคารปุ๋ยหมักชีวภาพ ในปี 2552 สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริม สุข ภาพ (ส.ส.ส) และกรมส่งเสริมสหกรณ์ สหกรณ์จังหวัด

12. ธนาคารต้นไม้ ก่อตั้ง ปี 2555 เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนปลูกต้นไม้ในที่ดินของตนเองและชุมชน ตามแนวพระราชดำริ ปลูกป่า 3 อย่าง เพื่อประโยชน์ 4 อย่าง และเป็นการปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งเพื่อลดภาวะโลกร้อน

ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่สร้างชื่อเสียง

- ทอผ้า
- แปรรูปข้าวอินทรีย์

2. แนวคิดและแนวทางในการพัฒนาชุมชน

2.1 ทศนคติหรือความเชื่อของคณะกรรมการและสมาชิกที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาชุมชนและปรัชญาในการทำงาน

จากการได้ศึกษากับคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านดอนหมู พบว่า อยากให้ลูกบ้านหลุดพ้นจากนายทุนหน้าเลือดที่ปล่อยเงินกู้นอกระบบ คณะกรรมการจึงคิดโครงการจัดตั้งธนาคารหมู่บ้านขึ้นมาเพื่อเป็นการแก้ปัญหาให้ชาวบ้าน เริ่มตั้งแต่ปี 2550 และมีคณะกรรมการหลายฝ่ายซึ่งมีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาตระการพืชผล คอยเป็นพี่เลี้ยงให้การสนับสนุนอุปกรณ์ดำเนินการมูลค่ากว่า 1 แสนบาท ทำให้สถาบันการเงินบ้านดอนหมูสามารถดำเนินการได้ สมาชิกแรกเริ่มมี 643 ราย ปัจจุบันมีเงินฝาก 1,483,487 บาท เงินหุ้น 3,087,933 บาท มีเงินฝาก 7,878,846 บาท ฝากออมทรัพย์ หรือฝากเผื่อเรียก 1% ต่อปี เงินฝากประจำ 5% ต่อปี และสมาชิกที่กู้เงินสามัญ ไม่ชำระเงินตามกำหนดสัญญาให้ปรับอัตราดอกเบี้ยเป็น 15% ต่อปี ถ้าถอนเงินฝากก่อนครบกำหนดจะได้รับดอกเบี้ย 1% ต่อปี ส่วนเงินกู้สามัญวงเงินกู้สูงสุดรายละไม่เกิน 200,000 บาท หลังจากก่อตั้งธนาคารหมู่บ้านขึ้นแล้ว ปรากฏว่าสมาชิกในหมู่บ้าน ไม่ได้กู้เงินนอกระบบดัง เช่น แต่ก่อน จากนั้นชาวบ้านดอนหมูได้ร่วมบริจาคที่ดินเนื้อที่กว่า 400 ไร่ เพื่อสร้างป่าชุมชนในพื้นที่โดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นป่าชุมชนของบ้านดอนหมูและเป็นแหล่งอาหารของคนในชุมชน เช่น เห็ด หน่อไม้และเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น แถมเป็นการรักษาป่าชุมชนให้อยู่ชั่วลูกชั่วหลานและยังเป็นการปลูกจิตสำนึกของคนในชุมชนให้รักษาสภาพป่าให้อุดมสมบูรณ์ เช่น เดิมเพื่อเป็นการยุติการตัดไม้และการแปรรูปไม้เพื่อจำหน่ายอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ศูนย์ยังมีโครงการช่วยเหลือสังคมอีกหลายโครงการโดยกิจกรรมทั้งหมดนี้เกิดขึ้นได้ก็เพราะความร่วมมือร่วมใจของกรรมการและชาวบ้านทุกคนที่ให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี ทำให้ปัจจุบันศูนย์เรียนรู้แห่งนี้ก็บรรลุวัตถุประสงค์ถึงขั้นได้รับรางวัลยอดเยี่ยมหลายสิบบรางวัล นอกจากนี้ทาง ธ.ก.ส.เข้าช่วยเหลือหลายด้าน ทั้งจัดเจ้าหน้าที่ชี้แนะเกี่ยวกับระบบการเงิน การบัญชี การจัดเก็บข้อมูล ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ตลอดจนการแก้ปัญหาให้สมาชิกที่เกิดปัญหาในการชำระหนี้และอื่นๆ โดยแนะนำให้หมู่บ้านจัดตั้งเป็นสถาบันการเงินไว้ก่อน ค่อยอำนวยความสะดวกและประสานกับ ธ.ก.ส.ในการกู้และชำระเงินปรากฏว่าตลอด 5 ปีที่ผ่านมา คณะกรรมการหมู่บ้านดอนหมูทำงานได้ดีเงินเข้าตามเป้า สมาชิกไม่มีปัญหาการชำระคืนเงินกู้ คณะกรรมการเข้มแข็ง สมาชิกซื่อสัตย์ เห็นว่าน่าจะเป็นหมู่บ้านที่ยืนอยู่บนลำแข้งได้จนกลายเป็นหมู่บ้านที่มีสถาบันการเงินเป็นตัวอย่าง ประกวดก็ได้รับรางวัลระดับแนวทางหลายรางวัลในหลายระดับ

ขณะเดียวกัน ธ.ก.ส.มีนโยบายว่า ธนาคารจะโอนหนี้ทั้งหมดของลูกค้าบ้านดอนหมูที่มีอยู่ในธนาคารประมาณ 20 ล้านบาทให้สถาบันการเงินของหมู่บ้านไปดำเนินการเองและธนาคารจะปล่อยเงินกู้สมทบให้อีก 10 ล้านบาท รวมเป็นเงิน 30 ล้านบาท ที่หมู่บ้านจะได้ร่วมบริหารจัดการกันเองเชื่อว่าธนาคารหมู่บ้านดอนหมูแห่งนี้ทำได้ ด้านคณะกรรมการสถาบันการเงินยินดีกับการโอนหนี้ของ ธ.ก.ส.มายังหมู่บ้าน หากเป็น เช่น นั้นหมู่บ้านแห่งนี้จะเป็นสถาบันการเงินที่แข็งแกร่งมากขึ้น เงินหมุนเวียน 30 ล้านบาท นับว่าไม่น้อย สามารถทำให้สมาชิกซึ่งเป็นลูกค้า สืบตาอาปากได้โดยไม่ยากนัก ข้อสำคัญสมาชิกต้องพูดจริงทำจริงตามโครงการที่ได้เสนอเข้ามาต่อคณะกรรมการเป็นพอ ส่วนปัญหาหนี้นอกระบบไม่มี สมาชิกกู้เงินจากที่นี่ นำส่งคืนเงินกู้ของ ธ.ก.ส. ได้สะดวกสบาย นับเป็นการแก้หนี้นอกระบบได้สิ้นเชิง

3. กระบวนการพัฒนาการ

ชาวบ้านดอนหมุ ต.ขามเปี้ย อ.ตระการพืชผล จ.อุบลราชธานี ได้ตระหนักถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น จึงร่วมกันหาทางออกโดยปรับเปลี่ยนแนวคิดในการดำรงชีวิต หันมายึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง และเปลี่ยนรูปแบบการทำนา ซึ่งเป็นอาชีพหลักของชุมชน หันไปทำเกษตรกรรมพึ่งพาธรรมชาติ ลด ละ เลิก การใช้สารเคมี การทำการเกษตรสมัยใหม่ที่เน้นการใช้ปุ๋ย ยา และสารเคมี ได้ส่งผลกระทบอย่างชัดเจนต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค ทั้งในด้านของสุขภาพสังคม และสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญเกษตรกรยังต้องซื้อหาปัจจัยการผลิตเหล่านี้ในราคาแพง ทำให้เกิดปัญหาภาระหนี้สินสะสม เป็นวัฏจักรที่น่าพาให้เกษตรกรซึ่งเป็นกระดูกสันหลังของชาติเดินหน้าไปสู่ความล่มสลาย

โครงการหมู่บ้านสร้างเสริมสุขภาพ ตามแนวพระราชดำรัส “เศรษฐกิจพอเพียง” จึงถือกำเนิดขึ้นมา จากความร่วมมือร่วมใจของชาวบ้าน โดยน้อมนำแนวคิดในเรื่องของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ โดยมีเป้าหมายเพื่อที่จะพัฒนาไปสู่การเป็นหมู่บ้านพึ่งพาตนเอง ลด ละ เลิกอบายมุข สร้างเสริมสุขภาพให้เกิดขึ้น ในชุมชน โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

นายธีรชาติ ปลาทอง หัวหน้าโครงการฯ และประธานกลุ่มโรงเรียนชาวนาบ้านดอนหมุ กล่าวว่า โครงการนี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในหมู่บ้าน ชาวบ้านหลายคนเลิกใช้ปุ๋ยเคมี หันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการทำนา และปลูกพืชผักต่างๆ มีการตั้งศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงขึ้นในชุมชน ซึ่งปัจจุบันได้มีการขยายผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ 3 โดยกิจกรรมหนึ่งที่ประสบความสำเร็จในการขยายผลแนวคิดการพึ่งพาตนเองของชาวบ้าน ก็คือ “ธนาคารปุ๋ยหมักชีวภาพด้านปุ๋ยเคมี” และการร่วมกันดูแลรักษา “ป่าดอนใหญ่” ซึ่งเป็นป่าชุมชนที่มีเนื้อที่กว่า 600 ไร่ “ป่าผืนนี้เป็นป่าที่ทุกคนร่วมแรงร่วมใจกันอนุรักษ์ให้คงอยู่ และมีความอุดมสมบูรณ์มาก มีพื้นที่รวมกันมากกว่า 600 ไร่ ทำให้เรามีอาหารหลากหลายสามารถหาได้ตามฤดูกาล บางคนแทบจะไม่ต้องซื้ออาหารจากตลาด เลยป่าชุมชนจึงเป็นซูเปอร์มาร์เก็ตที่ทำให้คนในชุมชนมีอาหารที่หลากหลาย และเป็นอาหารที่ปลอดภัยจากสารเคมี ส่วนธนาคารปุ๋ยหมักชีวภาพด้านปุ๋ยเคมี ชาวบ้านทุกคนจะร่วมกันทำปุ๋ยหมักเมื่อหลังจากฤดูกาลเก็บเกี่ยวเพื่อเก็บไว้ใช้ในฤดูกาลต่อไป ทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการผลิตลงได้ ซึ่งธนาคารปุ๋ยหมักชีวภาพเป็นการบ่งบอกให้คนในชุมชนรู้และตระหนักถึงการต่อต้านการใช้ปุ๋ยเคมี โดยเรามีเป้าหมายว่าในวันข้างหน้าเราจะไม่ให้มีปุ๋ยเคมีแม้แต่เม็ดเดียวในชุมชนของเรา” นายธีรชาติ กล่าว

สรุปผลการศึกษาศูนย์เรียนรู้ฯ บ้านดอนหมุ

1. บทบาทการนำชุมชน

ศูนย์เรียนรู้เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ธ.ก.ส. บ้านดอนหมุ ผู้นำชุมชนได้แสดงบทบาทในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการพัฒนาชุมชนและศูนย์เรียนรู้ฯ ซึ่งสามารถแสดงบทบาทดังกล่าว ด้วยการส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม ในการกำหนดวิสัยทัศน์/คำขวัญของชุมชน ที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นหลักในการพัฒนา ตลอดจนได้มีการสื่อสารวิสัยทัศน์/คำขวัญของชุมชนให้กับคนในชุมชนได้รับทราบและถือปฏิบัติอย่างทั่วถึง พร้อมได้มีการกำหนดข้อปฏิบัติ กติการ่วมกันของชุมชนในการดูแลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

2. การจัดทำแผนชุมชน

การจัดทำแผนชุมชนบ้านดอนหมูได้ผ่านกระบวนการเวทีชุมชนต้นแบบ ขั้นที่ 1-3 ด้วยการทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในชุมชน ตามขั้นตอน

- จัดเวทีประชุมค้นหาปัญหา และความต้องการ
- จัดหางบประมาณองค์รภาคีร่วมวิเคราะห์แผน เพื่อนำไปสู่การตอบสนองแผนชุมชน ทั้ง 3 ด้าน คือด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

3. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน

ชุมชนบ้านดอนหมู ได้มีการประชุมและการประชุมอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ของแต่ละกลุ่ม เพื่อรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม และ ชุมชน เพื่อให้ได้ทราบถึงความต้องการ ความคิดเห็น ความคาดหวังของคนในชุมชน ตลอดจนเป็นการร่วมตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญของชุมชน และเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนได้ตรงตามความต้องการ ของคนในชุมชน ซึ่งจะก่อให้เกิดการยอมรับ และมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน คนในชุมชนได้มีส่วนร่วม คือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์

4. การติดตามประเมินผลและการจัดการเรียนรู้

ศูนย์เรียนรู้ฯ บ้านดอนหมู ได้มีการเรียนรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดและหลักปฏิบัติใหม่ เพื่อเป็นศูนย์ถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนและบุคคลภายนอก และมีการติดตามประเมินผล ผู้เข้ารับการอบรม หรือศึกษาดูงาน

5. ด้านผู้นำ และคณะกรรมการ

ผู้นำ และคณะกรรมการ ศูนย์เรียนรู้ฯ บ้านดอนหมูได้นำเอาหลักคุณธรรมมาปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชนและศูนย์เรียนรู้ฯ และมีการเอื้ออารี แบ่งปัน ซึ่งกันและกัน ด้วยการทำตัว ให้เป็นต้นแบบที่ดี ในการดำรงตน ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9

6. ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้

ศูนย์เรียนรู้ฯ บ้านดอนหมู มีการจัดกิจกรรม การถ่ายทอดความรู้สู่บุคคลภายนอก โดยมีการจัดกระบวนการ การออกแบบ การบริหารจัดการ ตลอดจนปัจจัยฐานการเรียนรู้ เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้เหมาะสม อันได้แก่ อาคารสถานที่ มีรูปแบบขนาดของอาคารเหมาะสม ระบบสาธารณูปโภค อุปกรณ์และสื่อการสอนเพียงพอ มีฐานการเรียนรู้ ครบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม/วัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม และในแต่ละฐานการเรียนรู้ มีการออกแบบการให้ความรู้ที่เหมาะสม เช่น สถานที่บรรยาย เอกสาร/แผ่นภาพประกอบการบรรยาย การสาธิต และฝึกปฏิบัติการบริหารจัดการ ชุมชนและศูนย์เรียนรู้ฯ เนื่องจากจะต้องมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน เช่น ทั้งด้านฐานเรียนรู้ ระบบบัญชีการเงิน ระบบดูแลด้านอาหาร ระบบการจัดการหลักสูตรการเรียนรู้

7. ผลสำเร็จด้านเศรษฐกิจ

ศูนย์เรียนรู้ฯ บ้านดอนหมู เป็นชุมชนที่ผ่านเวทีการเรียนรู้ชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ทั้ง 3 ชั้น โดยได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาถือปฏิบัติ ซึ่งส่งผลให้ชุมชนมีการพัฒนาอย่างสมดุลทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

(1) ด้านเศรษฐกิจ

การพึ่งตนเองในระดับครัวเรือนมากขึ้น มีการรู้จักตัวตนด้วยการจัดทำบัญชีครัวเรือน การออมเงิน การลดต้นทุนและการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สิ้นทรัพย์ต่อหนี้สินดีขึ้น การพึ่งพากันในระดับชุมชน มีการจัดทำแผนชุมชน รวมกลุ่มอาชีพจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนและการรวมกลุ่มการเงิน จัดตั้งเป็นกลุ่มออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้าน และสถาบันการเงินชุมชน และอื่นๆ

(2) ด้านสังคมและวัฒนธรรม

มีการจัดทำแผนชุมชนด้านสังคมและวัฒนธรรม การอนุรักษ์และรวบรวมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้สืบทอดสู่รุ่นต่อไป มีระบบการจัดสวัสดิการโดยชุมชน เพื่อดูแลซึ่งกันและกัน เช่น การฌาปนกิจ สงเคราะห์ กองทุนคลอดบุตร กองทุนการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ เป็นต้น จากนั้นทางชุมชนอยู่ภายใต้กฎกติกาของชุมชน การอยู่ร่วมกัน

(3) ด้านสิ่งแวดล้อม

มีการจัดทำแผนชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม อันได้แก่ อนุรักษ์ ดิน น้ำ ป่า และอากาศ การจัดการขยะมูลฝอย และการสร้างชุมชนให้น่าอยู่ การทำการเกษตรที่ปลอดภัย การใช้พลังงานทดแทน และส่งเสริมการจัดตั้งธนาคารต้นไม้ เพื่อเป็นแหล่งอาหารตามฤดูกาลทางธรรมชาติ

ภาค
ตะวันออก
เฉิงเหนือ
ตอนล่าง

พิกัดที่ตั้งของศูนย์เรียนรู้ฯ

บ้านดอนหมู

พิกัดที่ตั้งของศูนย์เรียนรู้ฯ

บ้านดอนหมู หมู่ 10 ต.ขามเปี้ย อ.ตระการพืชผล จ.อุบลราชธานี

พิกัด : N 13.831199 / E 100.842795

